

Негізгі ғылыми көрсеткіштер

Ғылыми көрсеткіштер - авторлардың немесе ұйымдардың жарияланымның индекстері, жарияланымдардың маңыздылығы журналдың ғылыми салмағына байланысты.

Ғылыми көрсеткіштер 2 шартты топқа бөлінеді:

- ✓ Журналдардағы көрсеткіштер
- ✓ Ғалымдар үшін көрсеткіштер.

Ғылыми журналдардың көрсеткіштері

✓ **Импакт-фактор (impact factor)** журналдың әсер ету факторы, белгілі бір зерттеу саласында маңызды журналдарды анықтауға арналған фактор. Ғылыми журналдардағы **Journal Citation Reports (JCR)** мақалаларды қолданған туралы есептерде, Имфакт фактор жыл сайын 1975 жылдан бастап жарияланады. Импакт-фактор, журналдың қолданғаны туралы сандық **көрсеткіші ретінде тек WOS (Web of Science) платформасы үшін жасалған**. Тек WOS-де индекстелген журналдар ғана импакт факторына ие бола алады. Scopus базасындағы журналдар импакт-факторға ие бола алмайды, егер олар қосымша WOS-та индекстелмеген болса.

✓ **Квартиль (Q)** бұл ғылыми журналдардың санаты, оны ғылыми көрсеткіштер анықтайды, журналдың қолдану деңгейі айқындалады, яғни ғылыми қауымдастықта журналдың сұранысы. Пәндік аймақтағы журналдар, тиісті көрсеткіштің төмендеу деңгейіне байланысты:

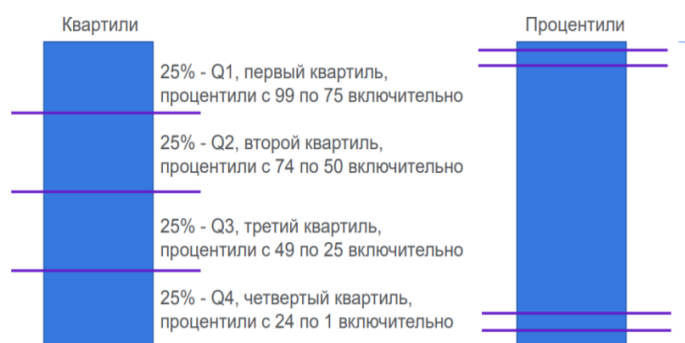
- Импакт-фактор Journal Citation Reports (JCR) - Web of Science-тың базалар қоры үшін.
- SciMago Journal Rank (SJR) - Scopus мәліметтер базасы үшін.

Нәтижелер тізімі 4 тең бөлікке бөлінеді. Рейтинг нәтижесінде әр журнал төрт кварталдың біріне түседі: Q1-ден (ең танымал шетелдік журналдар) Q4-ке дейін (ең төменгі). Журнал деңгейі пәндік ауданына қарамастан-Квартиль жүйесі сізге сапаны объективті бағалауға мүмкіндік береді.

✓ **Процентиль** журналдың білім саласындағы салыстырмалы жағдайын көрсетеді. Білімнің әр саласы журналдар санына байланысты 100 тең процентильге бөлінеді және әр журналға оның CiteScore көрсеткішіне байланысты белгілі бір процентиль беріледі.

Процентили и кварталы по CiteScore

Ғалымдар үшін көрсеткіштер

Іс жүзінде ғалымның ғылыми қызметін бағалау үшін екі ғылымометриялық көрсеткіш кеңінен қолданылды: дәйексөз индексі және Хирш индексі

- ✓ **Хирш индексі (h-индексі)** — ғалымның, ғалымдар тобының, ғылыми ұйымның немесе жалпы елдің өнімділігінің сандық сипаттамасы, жарияланымдар саны мен осы жарияланымдардың дәйексөздерінің санына негізделген. Басқаша айтқанда, h индексі бар ғалым h мақалаларын жариялады, олардың әрқайсысына кем дегенде h рет сілтеме жасалған. Мысалы, Хирш индексі 7-ге тең, бұл ғалымдарға кем дегенде 7 жұмыс жарияланғанын білдіреді, олардың әрқайсысына кем дегенде 7 рет сілтеме келтірілген. Сонымен, егер авторда 100 мақала жарияланса, олардың әрқайсысына бір ғана сілтеме болса, оның h-индексі 1-ге тең. 100 рет сілтеме жасалған бір мақаланы жариялаған автордың h-индексі де солай болады. Егер авторда 9 дәйексөзі бар 1 мақала, 8 дәйексөзі бар 2 мақала, 7 дәйексөзі бар 3 мақала, ..., әрқайсысына 1 дәйексөзі бар 9 мақала болса, онда оның h-индексі де 5-ке тең. Хирш индексі Scopus, Web of Science, RINZ дерекқорларындағы арнайы қосымшалардың көмегімен автоматты түрде есептеледі. Хирш индексінің бір ерекшелігі уақыт өте келе h индексі төмендей алмайды, сонымен қатар мақалаға сілтеме жасалу да азаймайды.
- ✓ **Дәйексөз индексі** - басқа авторлардың мақалаларындағы ғалымның мақалаларына сілтемелердің жалпы саны. Белгілі бір жүйеге кіретін мақалалар ғана ескеріледі. Өз мақаласына сілтеме жасау есепке алынбайды.

